

ХУЛОСАИ
Шурои диссертатсионии 6D.КОА-001 назди
Донишгоҳи миллии Тоҷикистон аз рӯйи диссертатсия
барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № ____
Қарори Шурои диссертатсионӣ аз 09.02.2024, № 43

Дар бораи сазовор донистани Ҳошимова Наргиса Абдуҷабборовна, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ.

Диссертатсияи Ҳошимова Наргиса Абдуҷабборовна дар мавзуи “Ҷомеаи шаҳрвандӣ: ташаккул ва инкишофи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ ба ҳимоя дар ҷаласаи Шурои диссертатсионии 6D.КОА-001 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон 24-уми ноябрини соли 2023 (Протоколи №38) қабул гардидааст (734025, шаҳри Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 17; фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми ноябрини соли 2021, таҳти №311/01шд).

Довталаби дараҷаи илмӣ Ҳошимова Наргиса Абдуҷабборовна 18.04.1989 таваллуд шудааст. Ў соли 2012 Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистонро аз рӯйи ихтисоси сиёsatшиносӣ хатм намудааст. Аз 20-уми апрели соли 2013 ҳамчун унvonчӯи кафедраи сиёsatшиносии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон ба корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ машгул мебошад. Аз соли 2012 то инчониб дар Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон кор ва фаъолият менамояд.

Диссертатсия дар кафедраи сиёsatшиносии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон омода гардидааст.

Роҳбари илмӣ: Акмалова Мунира Абдунабиевна – доктори илмҳои сиёсӣ, декани факултети сиёsatшиносӣ ва муносибатҳои байналхалқии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон

Муқарризони расмӣ:

Набизода Ваҳҳоб Машраб – доктори илмҳои таърих, профессори кафедраи таърихи ҳалқи тоҷики МДТ “Донишгоҳи давлатии Ҳуҷанд ба номи академик Б. Ғафуров”;

Исаев Умедҷон Убайдуллоевич – номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи сиёsatшиносии Донишгоҳи миллии Тоҷикистон

Муассисаи пешбар - Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ (ш. Душанбе) дар тақризи мусбати ҳуд, ки аз ҷониби мудири кафедраи умумидонишгоҳии сиёsatшиносии ДДОТ ба номи С. Айнӣ, номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент Нуриддин П.Р., котиби маҷlis доктори (PhD) фалсафа аз рӯйи ихтисоси 6D050200 – сиёsatшиносӣ Амиров Т.Ш. ва эксперт (омодасози лоиҳаи тақриз), номзади илмҳои сиёсӣ, и.в. дотсенти кафедра Ахиева С.У. имзо гардидааст, қайд

менамояд, ки диссертатсияи Ҳошимова Наргиса Абдулабборовна дар мавзуи “Чомеаи шаҳрвандӣ: ташаккул ва инкишофи он дар Ҷумҳурии Тоҷикистон” аз рӯйи навгонии илмӣ, мубрамият, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ доштанаш сазовори баҳои мусбат буда, ба талаботи пешбининамудаи бандҳои 31 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобғӯ аст ва муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 - Нижодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Ҳошимова Наргиса Абдулабборовна оид ба мавзуи диссертатсия б мақола дар маҷаллаҳои илмии тақризшавандай Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон чоп намудааст. Инчунин оид ба масъалаҳои мавзуи диссертатсионӣ дар 5 конференсияи ҷумҳуриявӣ ва байнамилалӣ баромад намудааст, ки маводҳои онҳо чоп гардидаанд. Натиҷаҳои асосии диссертатсия ва хулосаҳои таҳқиқот дар мақолаҳои илмии муаллиф инъикос ёфтаанд.

Интишороти муаллиф дар маҷаллаҳои илмии тақризшаванданда:

1-М. Ҳошимова Н.А. Махсусиятҳои назарияи ҷомеаи маданий дар замони муосир [Матн] / Н.А. Ҳошимова // Ахбори Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ – 2020. – № 2 (83). – С. 148–156. ISSN 2411-1945.

2-М. Ҳошимова Н.А. Нақши ҷомеаи маданий дар ҳалли мушкилоти ҷамъиятӣ [Матн] / Н.А. Ҳошимова, Ш.Х. Солиев // Гузоришҳои Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон. Шуъбаи илмҳои ҷамъиятшиносӣ. – 2020. – № 3 (011). – С. 158–162. ISSN 2076–2569.

3-М. Ҳошимова Н.А. Нақши ҷомеаи маданий дар муқовимат бо ифротгарӣ ва терроризм [Матн] / Н.А. Ҳошимова, Ш.Х. Солиев // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2020. – № 4. – С. 298–304. ISSN 2413–5151.

4-М. Ҳошимова Н.А. Масъалаҳои таҳқими ҷомеаи шаҳрвандӣ дар шароити Тоҷикистони муосир [Матн] / Н.А. Ҳошимова // Ахбори Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – 2022. – № 3 (92). – С. 154–161. ISSN 2411–1945.

5-М. Ҳошимова Н.А. Баъзе ҷанбаҳои назариявии муносибатҳои мутақобилаи давлат ва ҷомеаи шаҳрвандӣ [Матн] / М.А. Акмалова, Н.А. Ҳошимова // Ахбори Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон. Силсилаи илмҳои ҷомеашиносӣ. – 2023. – № 1 (94). – С. 102–109. ISSN 2411-1945.

6-М. Ҳошимова Н.А. Ҳусусиятҳои ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Н.А. Ҳошимова // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ҷамъиятӣ. – 2023 – № 2. – С. 313–319. ISSN 2413–5151.

II. Мақола ва фишурдаи интишорот дар маҷмӯаи маводи конференсияҳо

7–М. Хошимова Н.А. Роль молодежи в развитии гражданского общества [Текст] / Н.А. Хошимова, М.А. Акмалова // Материалы международной научно-практической конференции “Местное самоуправление в Таджикистане” (27-28 февраля соли 2014). – Душанбе, 2014. – С. 63–65.

8–М. Хошимова Н.А. Взаимодействие государственной власти с институтами гражданского общества [Текст] / Н.А. Хошимова, М.А. Акмалова // Материалы международной научно-практической конференции “Взаимодействие государственной власти с гражданским обществом в Республике Таджикистан” (14-15 октября соли 2014). – Душанбе, 2015. – С. 49-54.

9–М. Хошимова Н.А. К вопросам о роли семьи в гражданском образовании [Текст] / Н.А. Хошимова // Материалы республиканской конференции на тему «Здоровая семья – здоровое общество». – Душанбе, 2015. – С. 253–261.

10–М. Хошимова Н.А. Нақши ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар мустаҷкам намудани истиқлолияти давлатӣ [Матн] / Н.А. Хошимова // Маҷмӯи мақолаҳои конференсияи ҷумҳурияйӣ баҳшида ба 25-солагии истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон. – Душанбе, 2016. – С. 92–95.

11–М. Хошимова Н.А. Таҳлили назариявии таносуби давлат ва ҷомеаи мадањ [Матн] / Н.А. Хошимова // Маводи конференсияи байналмилалии илмӣ-амалии онлайн таҳти унвони “Масъалаҳои муҳимми идоракуни давлатӣ ва худидоракуни маҳаллӣ дар шароити татбиқи ҳукумати электронӣ”. (23-24 октября соли 2020). – Душанбе, 2020. – С. 174- 178.

Ба автореферати диссертатсия тақризҳои муҳаққиқони зерин ворид шудаанд:

Юсуфжанов Ф. М. - номзади илмҳои сиёсӣ, ходими пешбари илмии шуъбаи ШМА ва Канадаи Институти омӯзиши масъалаҳои давлатҳои Осиё ва Аврупои АМИТ. Тақриз мусбат аст ва ду эрод дорад:

- муаллиф ба омилҳои таъсиррасон ба ташаккул ва рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ таваҷҷӯҳ намуда, дар ин самт ба мушкилоти мавҷуда дар фаъолияти ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ таваҷҷӯҳи зарурӣ накардааст;

- муаллиф ниҳодҳои анъанавии ҷомеаи шаҳрвандиро дар шароити Тоҷикистон номбар намуда, нақши ҳар яке аз онҳоро дар рушди ҳастии ҷамъиятиву сиёсӣ ба таври зарурӣ нишон додааст. Дар оянда таваҷҷӯҳ намудан ба ин ҷиҳати масъала ҳамчун объекти муҳимми таҳқиқ дар омӯзиши масъалаҳои ташаккул ва рушди ҷомеаи шаҳрвандӣ тавсеа мегардад.

Пардаев С. А. - номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи муносибатҳои байналмилаӣ ва дипломатияи Донишгоҳи славянини Россия ва Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст ва ду эрод дорад:

- муаллиф нақши ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандиро дар раванди сотсиализатсияи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таври фарогир таҳқиқ накардааст;

- дар рисола муҳаққиқ ҳолати ташаккул ва рушди чомеаи шаҳрвандиро дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳлил намудааст. Барои тақвияти фарзияҳои таҳқиқот ба таври фарогир овардани андеша ва мавқеъгирии намояндагони ташкилотҳои чомеаи шаҳрвандӣ метавонист муҳтавои таҳқиқотро пурра гардонад.

Тураева З. - номзади илмҳои сиёсӣ, дотсенти кафедраи сиёsatшиносӣ ва робита бо чомеаи АИД назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Тақриз мусбат аст ва ду эрод дорад:

- муаллиф дар таҳқиқоти диссертационӣ ақидаҳои олимони муҳталифро таҳлил намуда, ба назарияи танқидии чомеаи шаҳрвандӣ камтар таваҷҷӯҳ намудааст. Ба ақидаи мо таҳлили фарогири назарияи танқидӣ муҳтавои диссертатсияро пурратар менамояд.

- мавзуи таҳқиқот ҷанбаи чомеашиносиро низ доро мебошад. Аз ин рӯ, истифода аз методҳои сотсиологӣ, ба монанди пурсиши афкори умум метавонист паҳлуҳои муҳталифи таҳқиқотро қувват бахшанд.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо назардошти муқаррароти бандҳои 67-70 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 ва Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26-уми июни соли 2023, таҳти №295 тасдиқ шудааст, интихоб ва таъин гардидаанд. Интихоби муқарризон ва муассисаи пешбар бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо дар мавзуи таҳқиқшуда, аз ҷумла дар бораи ташаккул ва инкишофи чомеаи шаҳрвандӣ, масъалаҳои назариявию методологӣ ва амалию сиёсии он, ҳусусиятҳои фаъолияти ниҳодҳои чомеаи шаҳрвандӣ, мушкилот ва дурнамои онҳо дар шароити кунуни Тоҷикистон, шаклҳои гуногуни таъсиррасониҳои онҳо бо истифода аз навъҳо ва шаклҳои муҳталифи технологияҳои сиёсӣ, таъмин ва такмили суботи сиёсии чомеа ва ғайра корҳои илмӣ-таҳқиқотиро анҷом додаанд ва мутахassisони шинохтаи соҳаҳои илми худ маҳсуб меёбанд. Муассисаи пешбар – Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон ба номи С. Айнӣ дар самти омӯзиши масъалаҳои мубрами ҳаёти сиёсӣ, шаклҳои зухури ниҳодҳои чомеаи шаҳрвандӣ саҳми босазо дорад ва ба масъалаҳои ташаккули чомеаи муосири Тоҷикистон, таҳаввули идеалҳои рушди ҳаёти сиёсии чомеа ва ҳалли масъалаҳои сиёсӣ аҳамияти хоса медиҳад.

Шурои диссертационӣ қайд менамояд, ки аз тарафи довталаби дараҷаи илмӣ дар асоси ичро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- дар доираи илмҳои сиёсии ватаний масъалаҳои муҳталифи чомеаи шаҳрвандӣ ҳамаҷониба таҳқиқ гардида, ҳусусиятҳои ва масъалаҳои асосии инкишофи он дар марҳилаи навини давлатдории миллӣ нишон дода шудаанд:

– ҷанбаҳои сиёсии ташакkulёбии чомеаи шаҳрвандӣ таҳқиқ гардида, ҳусусиятҳои бевоситаи истифодаи онҳо дар фаъолияти субъектҳои сиёсии замони муосир муайян карда шудааст;

- самтҳои фаъолияти унсурҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ таҳқиқ гардида, шаклҳои асосии истифодабарии технологияҳои мазкур муайян карда шудаанд;
- ҳолатҳои таъсиррасонии ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва таъсири онҳо ба инкишофи системаи сиёсӣ муайян гардидаанд;
- зиддиятҳо ва муқовиматҳои инкишофи унсурҳои таркибию функсионалии ҷомеаи шаҳрвандӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дарёғти роҳҳо ва воситаҳои ҳалли онҳо муайян гардидаанд;
- тамоюлҳои асосӣ ва дурнамои инкишофи ҷомеаи шаҳрвандӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳқиқ ва таҳлили амиқро пайдо намудаанд.

Аҳамияти назариявии таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки: муқаррароти асосӣ, хulosâҳо ва тавсияҳои илмӣ дар мавзуи диссертатсионӣ метавонад ҳамчун манбаи муҳимми илмӣ ва асоси таҷрибавӣ дар баррасии минбаъдаи масъалаҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва таъсири он ба соҳаи дигари инкишофи сиёсии ҷомеа истифода шаванд. Таҳқиқоти диссертатсионӣ бо натиҷаи коркардҳои назариявии муҳаққиқони ватаний ва хориҷӣ, ки дар асоси онҳо муаллиф ҷамъбости назариявӣ, хulosâҳои дақиқ, тавсияҳои амалиро пешниҳод намудааст, бештар рӯзмарра гардидааст. Натиҷаҳои таҳқиқот дар пешбуруди фаъолияти касбии мутахассисон дар коркардҳои иттилоотӣ-таҳлилий ва кор бо унсурони ҷомеаи шаҳрвандӣ бо мақсади баланд бардоштани самаранокии инкишофи сиёсии ҷомеа муфид мебошанд.

Натиҷаҳои бадастовардаи довталаби дараҷаи илмӣ дар воқеияти ҷамъияти татбиқи васеи хешро пайдо менамоянд. Натиҷаҳои кори илмӣ – таҳқиқотӣ дар пажӯҳиши минбаъдаи масъалаҳои гуногуни ҷомеаи шаҳрвандӣ, махсусан фаъолияти ниҳодҳои гуногуни он ва таъсири онҳо ба рушди мутаносиби ҷомеа метавонанд ҳамчун сарчашмаи назариявӣ истифода гарданд. Аз ҳама муҳим ин аст, ки дар таҳқиқоти мазкур ҷанбаҳои назариявии ташаккул ва инкишофи ҷомеаи шаҳрвандӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон коркард шудаанд. Инчунин хulosâҳои таҳқиқот барои возеху равshan намудани хусусиятҳои бевоситаи инкишофи мутаносиб ва босуботи ҷомеа низ мусоидат менамоянд. Зоро ҷомеаи шаҳрвандӣ ва шаклҳои зуҳури фаъолияти ниҳодҳои он дар шароити Тоҷикистон ҳамчун омили муҳими пешрафт воқеият мейбанд.

Маводи диссертатсия дар раванди таълими илмҳои сиёсӣ, инчунин дар таҳияи барномаҳои таълимиӣ ва китобҳои дарсӣ метавонанд истифода шавад. Инчунин, арзиши назариявиу методологии натиҷаҳои таҳқиқот бо он асоснок карда мешаванд, ки хulosâҳо ва баррасиҳои муаллиф дар заминаи таҳлили назарияи илмӣ ва тағйирпазирии равандҳои сиёсӣ анҷом дода шудаанд, ки дар самти коркарди концептуалии инкишофи ҷомеаи шаҳрвандӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳим мебошанд.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки
хулосаҳо ва пешниҳодоти таҳқиқот тавассути асосҳои назариявию
методологии диссертатсия асоснок гардидаанд. Пеш аз ҳама,
эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот дар муҳолифат надоштани онҳо бо
назарияи сиёсии мавҷуда ва мувоғиқати методҳои илмии истифодашуда
бо соҳаи илми сиёсӣ ифода меёбад. Инчунин, дар таҳқиқоти мазкур
сарчашмаҳои иттилоотии расмӣ истифода шудаанд, ки қисме аз
натиҷаҳои таҳқиқот дар заминаи таҳлили онҳо, омӯзиши ҷанбаҳои
назариявии мавзуъ ва таҳлили равандҳои сиёсии ҷомеа ба даст омада,
натиҷагирӣ шудаанд.

Саҳми шаҳсии довталаби дараҷаи илмӣ. Таҳия, коркард ва таҳлили
ҳамаҷонибаи мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ маҳсули ҷандинсолаи
фаъолияти илмии муаллиф мебошад. Ҳамаи давраи иҷроиши нақшай
кории илмӣ–таҳқиқотии пешбинишуда бо иштирок ва пешниҳоди
бевоситай муаллиф роҳандозӣ шудаанд. Саҳми шаҳсии муаллиф дар
муайян намудани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети
таҳқиқот, гузоштани масъалаҳои асосии таҳқиқот, коркард ва тафсири
маълумотҳои бадастомада, коркарди муқаррароти назариявӣ ва методӣ,
пешниҳод намудани тавсияҳои амалӣ инъикос меёбад. Ҳулосаҳое, ки дар
диссертатсия ба назар мерасанд, натиҷаи таҳқиқоти мустақилонаи
унvonҷӯ ба шумор мераванд.

Мачлиси Шурои диссертатсионӣ аз таърихи 09-уми феврали соли
2024 дар бораи сазовор доностани Ҳошимова Наргиса Абдуҷабборовна
ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ қарор қабул намуд.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар Шурои
диссертатсионӣ 11 нафар иштирок доштанд, аз ҷумла докторони илм аз
рӯйи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванд 5 нафар. Аз 11 нафар
иштирокчиён, ки дар мачлиси шуро ҳозир буданд, овоз доданд:
тарафдор – 11, муқобил – нест, бюллетенҳои беътибор – нест.

Раиси Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои сиёсӣ, профессор / _____ / Зокиров Г.Н.

И. в. котиби илмии
Шурои диссертатсионӣ,
доктори илмҳои таърих / _____ / Акрамӣ З.И.

09.02.2024